

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

SPECIALDRUKKERIJ

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

Versijnt ieder kwartaal

april 1985

"DE SCHAKEL"

(Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders)

april 1985
7e jaargang, no. 25

Ere-voorzitter

H. P. Linthorst Homan	Groteweg 123	8191 JV Wapenveld	05206 - 7 87 48
-----------------------	--------------	-------------------	-----------------

BESTUUR:

Voorzitter

F.Th. Dijkmeester	Magnoliaaan 7	7313 EV Apeldoorn	055 - 55 32 67
-------------------	---------------	-------------------	----------------

Secretaris

H. I. Borel Rinkes	Hanedoesstraat 57	2597 XD 's-Gravenhage	070 - 24 04 47
--------------------	-------------------	-----------------------	----------------

Penningmeester

Fred M. Beukers	Vredehofweg 56	3062 ES Rotterdam	010 - 52 79 29
-----------------	----------------	-------------------	----------------

Voorzitter Sociale Commissie

S. G. Timmers Verhoeven	Blvd. Evertsen 58	4382 AE Vlissingen	01184 - 1 03 55
----------------------------	-------------------	--------------------	-----------------

Adressenbestand

E. H. Doerrleben	Fl. Grijpstraat 5	52596 XD 's-Gravenhage	070 - 24 79 61
------------------	-------------------	------------------------	----------------

Evenementencommissie

J. A. Bakker	Zeekant 92 G	2586 JB 's-Gravenhage	070 - 54 02 45
J. de Mos	Pr.J. Lelsstraat 36	3151 SJ H.v.Holland	01747 - 24 79 61

Mevr. J. S. C. Stokvis-Reyers	Van der Houvenstraat 59	2596 PM 's-Gravenhage	
R. A. Grisnigt	Canadalaan 25	4631 NT Hoogerheide	

REDACTIE

G. A. den Ouden	Slangenburg 65	3328 DP Dordrecht	078 - 17 03 98
-----------------	----------------	-------------------	----------------

Adreswijzigingen of correcties gaarne aan:

E. H. Doerrleben	Fl. Grijpstraat 5	2596 XD 's-Gravenhage	070 - 24 79 61
------------------	-------------------	-----------------------	----------------

St. Gen. E.
Giro : 359500
Bank : 54 55 46 826
ABN-Rotterdam

Het volgende nummer verschijnt in de maand juli 1985
Gaarne de hiervoor bestemde copy inzenden vóór 1 juni 1985

HERDENKEN

Twee verklaringen geeft mijn "Verklarend Woordenboek der Nederlandsche Taal" voor het woord herdenken:

1. zich weder in de gedachte brengen;
2. de herinnering viëren.

Vooroorlogse taal is dat, maar Engelandvaarders zijn nu eenmaal van voor de oorlog. Dus is het taal, die ons nog wel vertrouwd is.

Het is waar: onze oorlogsbelevissen komen met grote frequentie in onze gedachten "weder". En nu en dan hebben wij er behoefte aan de herinnering gezamenlijk te viëren. De een voelt die behoefte misschien wat meer dan de ander.

In mei zal er extra nadruk op het viëren van de herinnering worden gelegd.

Terecht, met dien verstande, dat de afgelopen veertig jaren ons denken niet onberoerd hebben gelaten. In die periode hebben zich ontwikkelingen voorgedaan - zowel op het materiële als op het immateriële vlak - waarvan wij ons veertig jaar geleden nog geen voorstelling konden maken. Het is in het land niet allemaal gelopen zoals wij dat destijds hoopten en verwachtten.

Ook is er een generatie na ons opgegroeid, die de oorlog niet heeft beleefd en overleefd zoals wij. Een generatie, die onze plaats in de maatschappij gaandeweg heeft overgenomen.

Kortom, bij het herdenken van de bevrijding, die veertig jaar geleden werd bevochten, hebben wij op allerlei zaken een andere kijk dan in '45.

Máár, er zijn enkele onaantastbare essenties, waaraan wij levenslang hebben vastgehouden en willen blijven vasthouden. De vrijheid voor iedereen in dit land om te zeggen en te schrijven, te doen en te laten wat zij of hij wil.

Het zal goed zijn ons daarvan op de eerstkomende 5e mei rekenschap te geven.

Ter oprechte viering van de herinnering aan de bevrijding van ons vaderland, veertig jaar geleden.

Februari 1985

F.Th. Dijkmeester

Van Jacob de Mos, onder de oorlog bij de marine, beter bekend als David de Neef, ontvingen wij de volgende bijdrage

IN MEMORIAM

HANS LARIVE

Op 28 december 1984 overleed in Den Haag,

Etienne Henri Larive (69)

onderscheiden met de Militaire Willemsorde; Ridder in de Orde van Oranje Nassau (met de zwaarden); Bronzen Kruis (2x); Distinguished Service Cross and Bar, toch nog onverwacht. Na een slopende ziekte is hij van ons heengegaan, onze geliefde en gewaardeerde commandant van de Nederlandse 9e Flottielje Motortorpedoboten met Dover als basis (1942 - 1944).

In mei 1940 a/b van Hr. Ms. van Galen als jong zeeofficier maakte hij de laatste strijd van zijn schip mee in de haven van Rotterdam. Duitse stuka's maakten een eind aan hr. Ms. van Galen met haar dappere bemanning.

Gelukkig konden zeer velen worden gered, waaronder Hans Larive. Hij werd in krijgsgevangenschap afgevoerd samen met vele anderen die weigerden een door de Duitsers geëiste verklaring te ondertekenen. Mislukte ontsnappingspogingen uit verschillende kampen werd hij bij de vele andere geallieerde "ontsnappings-gevaarlijke" officieren naar de best bewaakte offlag IV C te Colditz overgebracht. Ook zijn eerste vluchtpoging van hieruit mislukte.

Zijn tweede ontvluchtingspoging was fortuinlijker. Zij het met heel veel moeite slaagde hij erin om de Zwitserse grens over te steken. Vanuit Zwitserland na veel geharrewar, via onbezet Frankrijk naar Spanje en Gibraltar, van waar met Hr. Ms. 021 naar Engeland.

Na eerst als commandant van MTB 203 van het flotielje vanuit Dover te hebben gevaren werd hem door de britse admiraliteit (Dover Command) het bevel gegeven over het nu geheel Nederlandse flottielje (8 MTB's en 5 MGB's).

HMS. Wasp, Dover hoofdkwartier van Coastal Forces zag soms op het mededelingenbord: "vannacht varen de Hollanders", later de titel van zijn memoires, in 1975 gevolgd door een Engelse versie "The man who came in from Colditz".

Hans Larive is voor ons een groot commander en leider geweest, een stille kracht en zijn spirit heeft hij op ons allen overgebracht. Hij werd hoog gewaardeerd door alle bemanningen van MTB en MGB die met en onder hem mochten dienen.

Op 14 januari 1985 besteedde de Londense "Times" aandacht aan A.H. Larive, grotere aandacht dan in de Nederlandse media betoond. "He was one of the celebrated figures in Coastal Forces".

Op 19 januari 1981 haastte G .B.J. Hiltermann, in de rubriek "De wereld van vandaag" in de *telegraaf* dit verzuim te herstellen. "Oorlogshelden staan bij ons niet in erg hoog aanzien", merkte hij op.

Na de oorlog was hij lange tijd directeur van de Shell tankervloot, ook assisteerde hij tijdelijk de directie van KLM. President directeur van de Verenigde Touwfabrieken te Rotterdam was zijn laatste functie.

Tijdens zijn langdurige ziekte ondervond hij van alle zijde veel belangstelling. Niet ongenoemd mogen zijn Z.K.H. Prins Bernhard en diens Secretaris T. Vernède, die op hun verzoek wekelijks op de hoogte werden gesteld van de toestand. Ook de ons allen bekende Dr. Hans Hers heeft veel van zijn tijd aan Hans Larive besteed.

De crematie vond plaats in besloten familiekring. Op zondag 13 januari 1985 werd Hans Larive herdacht tijdens het gebed in de St. Ann's Church op de marinebasis te Portsmouth.

Op 1 februari 1985 koos Hr. Ms. Woerden, zee bij windkracht 7, om vanuit Nieuwediep bij Haaks, zijn as over de Noordzee uit te strooien. Een groot Engelandvaarder is heengegaan, wij herdenken hem met groot respect.

J. de Mos

(Op de bij deze bijdrage opgenomen foto, - overgenomen uit "The man who came in from Colditz", Uitg. Robert Hale & Company, 63 Old Brompton Road London SW7 - staande van links naar rechts, achterste rij: Larive, Feith en de Lang; middelste rij: "Lockpicker" van Doorninck, Fraser, Flanti" Steinmetz, Douw van der Krap; zittend: "Beer" Kruiminck en Baron van Lynden).

IN MEMORIAM

GERARD A. DOGGER

Wederom werden wij geconfronteerd met het overlijden op 9 maart j.l. van een groot man uit het verzet en een bekend engelandvaarder.

Als feitelijke leider van de OD, en na verwoede, steeds mislukkende pogingen om vanaf de kust, varende, Engeland te bereiken met opdrachten vanuit het verzet, slaagde hij er begin 1942 in om via de Pyreneeën-route, in het Verenigd Koninkrijk aan te komen. Desillusie in het nederlandse gezag in Londen werd zijn deel. De uitdrukking, vechten tegen de bierkaai, was voor hem van toepassing.

Als voor-oorlogse adelborst kwam hij weer bij de Marine terecht en vocht met Hans Larive zij aan zij op de motortorpedoboten vanuit Dover.

In 1979 zag zijn persoonlijke oorlogsrelaas "De Vierkante Maan" bij Elsevier het licht.

op 16 maart 1953 werd hij benoemd tot Ridder der 4e Klasse der Militaire Willem-sorde, een onderscheiding die hij te danken had aan een wat verlate erkenning van zijn daden gedurende de bezetting in Nederland.

Reeds eerder was hem de Bronzen Leeuw toegekend, ook was hij drager van het Verzetsherdenkingskruis. Zijn vrienden onder ons zullen hem met groot respect voor wat hij presteerde, gedenken. In stilte is hij in Engeland gecremeerd.

IN MEMORIAM

"TANTE BETTY"

Mevrouw B. van Niftrik-Gevers

Je bent helemaal in Biarritz aan de Spaanse grens waar zovelen van ons, méér dan 40 jaar geleden óók waren, op weg naar de vrijheid, - je koopt een nederlandse krant en je ziet de advertentie. Dat doet je wat. Tante Betty is niet meer.

Nog in februari, na een langdurig verblijf in een ziekenhuis, schreef zij een brief om via de Schakel te bedanken voor de grote belangstelling die zij mocht ondervinden van haar Engelandvaarders.

Wie herinnert zich haar niet meer?

De eerste jaren van de oorlog Putte (NB), verzet en passeurs activiteiten voor hen die het bezette gebied wensten te verlaten. Velen hebben via Tante Betty en haar man Oom Job de eerste stappen naar de vrijheid ondernomen.

Toen de vijand hen op het spoor kwam, namen de van Niftriks zelf de weg die zij zo goed voor anderen hadden geplaveid. In Genève zetten zij hun werk voort, ook daar gingen vele Nederlanders en vele BI-berichten via hun handen naar de geallieerden.

Op de Engelandvaarders reünies, landelijk en regionaal, kwam zij graag en wist zij zich omringd door velen die de vrijheid mede aan haar te danken hadden. Haar man en haar zoon gingen haar voor. 85 jaar werd zij. Geboren in België, Europese in hart en nieren.

Bronzen leeuw, oorlogskruis, verzetshedenkingskruis, Belgische kroonorde met Palm, Belgisch oorlogskruis met Palm, waren de onderscheidingen waarmee haar verdiensten gehonoreerd werden.

Op 12 maart werd in het crematorium van Rotterdam, onder heel grote belangstelling, waaronder zeer vele Engelandvaarders van heinde en verre alsmede voorzitter en vele bestuursleden van ons Genootschap, afscheid genomen van een **grote** kleine vrouw, wiens herinnering bij vele Engelandvaarders altijd zal blijven voortleven. "Aimez vous les uns les autres, comme je vous ai aimé," was haar devies en advies aan ons allen.

ONZE VOLGENDE JAARREÜNIE

Vrijdag 11 oktober 1985 stelt de koninklijke landmacht de officiersmess in de Frederik Kazerne te 's-Gravenhage ter beschikking van ons Genootschap, om aldaar op passende wijze onze Jaarlijkse Reünie te beleggen.

Velen van ons kennen dit etablissement al zeer goed. Het is daar waar de maandelijkse zeer goed bezochte 1e vrijdag borrel plaats vindt.

Onze onvolprezen evenementen commissie is bezig om een bijzonder tintje aan het programma te geven.

In het kader van de herdenking van 40 jaar bevrijding wordt deze bijeenkomst daaraan aangepast.

Grote opkomst wordt verwacht, nadere bijzonderheden zullen worden opgenomen in het eerstvolgende nummer van de Schakel. Noteer nu alreeds deze belangrijke datum in Uw agenda.

Lang niet alle Engelandvaarders die een golfstok weten te hanteren hebben zich tot op heden voor deelname gemeld bij onze golforganisatoren. De voorlopige aanmeldingen tot nu toe voor dit gezelligheids en sportief evenement zijn nog niet te relateren aan de van de onlangs zo succesvol verreden Elfstedentocht.

Slechts een tiental Engelandvaarders met hunne dames komen tot nu toe voor op de aanmeldingslijst. Graag roepen we U nogmaals op voor opgave tot deelname bij:

A. van der Heijden, Lodewijk Napoleonlaan 163, 4904 LJ Oosterhout, tel. 01620 - 26500 of bij W. Esser, Weymouthlaan 8, 2080 Kapellen Bos België, tel. 09.32.3666.7746.

De golfdag vindt plaats op de baan van de Noord-Brabantse Golfclub "Toxandria" op vrijdag 23 augustus 1985.

By the way, over **Elfstedentocht** gesproken héél Nederland hing die 21e februari aan de "buis" om te zien hoe 16000 Nederlanders pogingen deden om het Elfstedenkruis te verdienen. Vele ouderen deden er óók aan mee. Wat ons nu interesseert is of er nog Engelandvaarders zijn die zo fit waren dat ze er ook aan meegedaan hebben.

Zo ja, later die eens daarvan kennisgeven aan de redactie van de Schakel, zodat we in het volgend nummer dit kunnen vermelden.

Zó zag de omslag van het in Londen verschijnende weekblad "Vrij Nederland" eruit.

Op 12 mei 1945 verscheen deze uitgave in Londen. Veel foto's en hot news over de bevrijding van ons vaderland waren er in opgenomen.

Eén pagina willen wij aan de vergetelheid ontrukken. Die waarop de radiotoespraken van H.M. Koningin Wilhelmina en van de Minister President Prof. P. S. Gerbrandy zijn weergegeven.

12 Mei 1945

VRIJ NEDERLAND

453

★ H.M. KONINGIN WILHELMINA spreekt tot haar volk op den Dag der Bevrijding

H.M. Koningin Wilhelmina heeft op den dag der Bevrijding, via Radio Herrijzend Nederland, als volgt gesproken tot haar land en volk.

Mannen en vrouwen in Nederland,

ONZE TAAL kent geen woorden voor hetgeen in ons aller hart omgaat in deze ure van bevrijding van geheel Nederland. Eindelijk zijn wij weer baas op eigen erf en in eigen haard. Verslagen is de vijand, van Oost tot West, van Zuid tot Noord, verdwenen het vuurpeleton, de gevangenis en het martelkamp. Voorbij is de nameloze druk, de nimmer rust latende gedachte aan vervolging, welke vijf jaren lang U heeft beangst. Voorbij is de verschrikking van den hongersnood.

Warmen dank breng ik, mede namens U allen, aan onze bondgenooten en hun strijdmacht voor onze bevrijding en voor onze redding uit den greep van den hongerdood. Hulde aan onze Binnenlandsche Strijdkrachten, die hun uiterste krachtsinspanning gaven en nog geven en voor wie geen offer te zwaar was, wanneer het gebracht moest worden voor de bevrijding van ons volk. Hulde ook aan hen die buiten Nederland streden, hetzij te land, ter zee of in de lucht en vanzelf reken ik hierbij onze varende en strijdende scheepvaarders en visschers en de velen wier strijd en ontbering en lijden nimmer bekend zullen worden, omdat er geen getuigen of overlevenden daarvan zijn die ons hiervan konden berichten.

Hulde aan allen, waar ook en hoe ook, hetzij door het offer van hun leven te brengen, hetzij door zich dagelijks in het grootste gevaar te begeven om dezen grooten dag van bevrijding thans te doen beleven. In zeer bijzondere mate gaan met U mijn gedachten uit naar allen die dezen dag niet met ons mogen beleven en ik deel de smart der talloos velen die treuren om hen die heengingen. Niet minder leven wij allen mede met degenen die nog in de onzekerheid verkeerden omtrent het lot van hen die hun lief zijn.

Vervuld met diepen eerbied en bewondering breng ik U allen hulde voor Uw verzet, waarin gij al die lange, bange jaren zoo schitterend hebt volhard, een verzet dat U heeft samengevoegd tot een eendrachtig, ondeelbaar volk, dat zich zijn roeping is bewust. Ons allen wacht een groote taak, waarmee wij, nu wij weer gelukkig verenigd en geheel onszelf zullen zijn, terstond een aanvang moeten maken. Onder den druk van den overweldigende hebben wij onszelf teruggevonden, is onze volkskracht opnieuw ontwaakt.

Wij zullen hiervan het bewijs moeten leveren. Ons evenwichtig karakter onze eenwoudige beschaving en onze kracht zullen ongetwijfeld de daden weten te stellen waardoor wij de wereld zullen toonen wat wij vermogen. Laten wij alle de handen thans ineenslaan ge-

dreven door onze innerlijke kracht, onze plicht verstaan en niet achterblijven op den weg waarop zij die wij in zoo hooge eere houden ons voorgingen, den weg die zij met hun hartebloed ons hebben gewezen.

Rijksgenooten in Oost en West, ook voor U is Nederlands bevrijdingsdag een historische feestdag. Het is ons allen een groote voldoening te weten hoe innig gij met ons meeleft. Meer dan ooit zijn wij in den geest verenigd met onze Rijksgenooten van Nederlandsch

Indië die nog zoo bitter onder den zwaren druk van den vijand moeten lijden. Moge ook voor hen, mede door onze krachtsinspanningen, spoedig het uur der vrijheid slaan.

In de ontwikkeling der krijgsverrichingen in de laatste maanden mogen wij ongetwijfeld een gunstig voorteken zien. Landgenooten, wij houden thans onzen blik gericht op de toekomst, waarin onder den zegen van den Allerehoogste Nederland zal herrijzen en zijn hooge roeping in de wereld vervullen.

★ De rede van den MINISTER-PRESIDENT

BIJ DE BEVRIJDING van Nederland heeft Prof. Dr. P. S. Gerbrandy, Voorzitter van den Ministerraad de volgende rede gehouden, die op Zaterdag 5 Mei werd uitgezonden door Radio Oranje.

Landgenooten,
De welhaast vijf jaren tellende onderdrukking is voleindigd. Het Duitse Rijk met zijn misdadige regeerders, die hun Nederlandsch nabuurland naar het leven stonden, is verslagen. De Duitse geheime politie loert niet meer aan Uw huizen en wegen. Gij zijt verlost.

Beloon is de moed van onze land-, zee- en luchtmacht, en het volhouden van onze koopvaardij.

Bekroond is de taaiheid van de mannen en vrouwen van het verzet in elken vorm.

Gezegend is de standvastigheid waarmee heel ons volk den verdrukker heeft weerstaan.

Met eer verdient is het beleid van onze geerbiedigde Vorstin, die op het punt staat na vijf bittere jaren thans met geheel Haar volk te worden hereenigd.

Toegejuicht wordt de dapperheid niet slechts der Britten, Amerikanen, Canada's, Polen, van onze eigen Brigade en onze stoottroepen, maar ook van Russen, Noor, Tsjechen en alle andere strijdende naties, want de bevrijding van Nederland is een daad van het gezamenlijke offensief van alle vereenigde volkeren tezamen.

Wanneer U terugblijkt op dezen wereldstrijd dan mag het eyen schijnen alsof zijn verloop natuurlijk, vanzelfsprekend, ware.

Maar Wanneer U let op dieptepunten als in Juni 1940, in Februari 1942, of op Uw eigen nood-toestand in April 1945, dan beseft Gij ineens, dat Uw bevrijding is een wonder Gods, waarvoor Hem allereerst de dank toekomt.

Ge zijt vrij. Uw bevrijding is met bloed en zweet en angst en honger gekocht.

Honderdduizenden land- en Rijksgenooten, miljoenen uit de met onverbonden volkeren aanschouwen dezen

dag van vreugde niet.

Gij zijt vrij (vrij niet tot willekeur), maar om openlijk te doen wat Ge behoort te doen.

Drink den beker der vreugde ten volle, maar vergeet het lijden, dat daarin vermengd is, niet! Laat ons gedenken temidden van de blijdschap de goeden en doorgemartelden, die in bloedigen strijd en in afschuwelijke foltering het zaad moesten zijn, waaruit onze vrijheid ontkiemen kan.

Gij zijt vrij, vrij om te heelen de wonden van ons volk. De Regeering weet uit de ervaring in het eerst bevrijde gebied, hoe zeer de Nederlandsche mannen en vrouwen hunkeren om daaraan mee te werken.

Gij zijt vrij, om de terugkerende krijgsgevangenen en verbannen liefderijk in Uw midden op te nemen.

Gij zijt vrij om de waarheid te schrijven in Uw bladen, zoals Gij dat met gevaar voor Uw leven in Uw ondergrondse pers meer dan vier jaren lang hebt gedaan.

Gij zijt vrij om onze Nederlandsche staatsinstellingen te doen herleven, want de willekeur van den overweldiger die zijn onrecht kleepte in het gewaad van een schijnbaar wettige verordening, is voorbij.

Gij zijt vrij om U voor te bereiden op de enorme taak die U wacht in de Stille Zuidzee. Het lijden van onze 280.000 Nederlanders in Nederlandsch-Indië en van miljoenen Indonesiërs schreit ten hemel.

Volk van Nederland, Ge zijt vrij. Uw Regeering, nu nog in Londen, aanstonds in Uw midden, houdt zich verzekerd, dat Gij in deze aangrijpende uren die vrijheid zoodanig zult gebruiken, dat Gij daardoor evenals door Uw standvastigheid tegenover den onderdrukker den eerbied adwingt van bondgenoot en nageslacht.

Luisteraars, in Oost en West, op zee of waar ook ter wereld, het Moederland is vrij, een nieuwe taak ligt voor ons allen, onder leiding der aanstonds te vormen nieuwe regeering.

Leve onze Vorstin.
Leve het Koninkrijk der Nederlanden.

Het Historisch Communiqué

★

HET OVERWINNINGSBERICHT. Het officieele communiqué van het Geallieerde Opperbevel, dat op Vrijdag 4 Mei 1945; 's avonds om 8 uur werd gepubliceerd, luidde in zijn oorspronkelijken tekst als volgt:

"Field-Marshal Montgomery has reported to the Supreme Allied Commander that all enemy forces in Holland, North-West Germany and Denmark, including Heligoland and the Frisian Islands, have surrendered to the 21st Army Group, effective 0800 hours D.B.S.T. tomorrow.

"This is a battlefield surrender involving the forces now facing the 21st Army Group on their Northern and Western Flanks."

Van de "Stichting Comité Nationale Viering Bevrijding" ontvingen wij een indrukwekkende lijst van evenementen. Hieruit selecteerden wij:

29-30 april "Manna III" (voedseldroppings) met Fly Past en herhaling van de dropings op 29 of 30 april te Scheveningen.

3 mei 15.00 uur, in de Laurenskerk te Rotterdam opening van de tentoonstelling "Nooit vergeten - verzet en vervolging 1933 - 19NU".

4 mei Dodenherdenkingen en kransleggingen:

bij het Nationaal Monument op de Dam in Amsterdam (15.00 uur);

bij het Engelandspielmonument aan de Hoge Weg te Den Haag (15.00 uur);

op de erebegraafplaats te Loenen (Veluwe) (15.00 uur);

op de erebegraafplaats Waaldorpervlakte te Den Haag.

5 mei Nationale Herdenking te Rotterdam.

Herdenkingsdienst 's-morgens in de Laurenskerk.

Jongerenbijeenkomst 's-morgens Luxor Theater.

Historische Luchtvaartshow, 12.00 uur op de Vlieghaven Zestienhoven.

In de middag, centrale manifestatie in het Ahoy-complex.

In de avond optreden Militaire Muziekkorpsen in de Doelen.

5 mei Wageningen, middag en avond, herdenking capitulatie.

6 mei 's-middags Apeldoorn Parade met o.a. Canadezen + Taptoe.

10 mei Herdenking erebegraafplaats Bloemendaal

18 mei Congres Bond Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO) Jaarbeursgebouw Utrecht.

6-7-8 juni Internationaal Verzetscongres Doelen en Hilton Rotterdam. Centrale bijeenkomst 7 juni 's-middags.

15 aug. Herdenking bevrijding Nederlands-Indië Congresgebouw Den Haag.

31 aug. Dag van het verzet.

14 sept. Herdenking Oranjehotel Scheveningen.

18 nov. Assemblee World Veterans Federation, Ridderzaal Den Haag.

25 nov. Herdenking Studenten Verzet Rijksuniversiteit Leiden.

Nadere inlichtingen over meer details van bovengenoemde evenementen te verkrijgen bij:

Stichting Comité Nationale Viering Bevrijding

Van Stolkweg 10

2585 JP 'S-GRAVENHAGE

Tel.: 070 - 50 29 27

Van ons bestuurslid E. Doerrleben, die namens ons Genootschap zitting heeft in het bestuur van de Stichting Internationaal Verzetcongres 1985, ontvingen wij de volgende mededeling:

De voorbereiding van dit congres met als thema "vrede, vrijheid en verdraagzaamheid", verloopt goed onder leiding van de oud-staatssecretaris van defensie, Peyenburg.

7 juni is de Grote Manifestatie in de Doelen in Rotterdam.

Het schijnt vol te lopen en het is daarom aan te raden het voorlopige aanmeldingsformulier in de vorige "Schakel" bijgesloten, aan het secretariaat van de organiserende Stichting zo spoedig mogelijk toe te zenden. Voor de goede orde nog even de volgende details.

Data: 6 - 7 en 8 juni 1985

Plaats: Rotterdam

6 juni. 15.45 kranslegging bij Monument voor Gevallen op het stadhuisplein 's Avonds maaltijd in de Marinierskazerne gevolgd door een taptoe van de Marinierskapel.

7 juni. 's ochtends 800 jongeren uit het gehele land komen bijeen in de Laurenskerk, inleiding en bezoek aan tentoonstelling over het Verzet.

14.00 uur samen met H.M. de Koningin en vele andere leden van het Koninklijk Huis, vertegenwoordigers van Regering, Parlement, Provincies en de 800 jongeren, grootse manifestatie in de Doelen, muziek, zang, toespraken en posthume uitreiking van het Verzetshedenkingskruis aan de "onbekende verzetsstrijder".

's Avonds Groot Verzetdiner in Hilton Hotel waar plaats is voor 800 personen.

8 juni. 's Ochtends Herdenkingsdienst in de Laurenskerk.

Besloten wordt met een warme afscheidslunch in de zalen van Restaurant Engels, Groothandelsgebouw, Stationsplein.

Geadviseerd wordt auto's thuis te laten en van het openbaar vervoer gebruik te maken.

Alle congres-bijeenkomsten vinden plaats op loopafstand van het station. **Op 15 april 1985 sluit de inschrijving definitief.**

Deelname staat alleen open voor leden en donateurs van Verenigingen en Stichtingen aangesloten bij de Stichting Samenwerkend Verzet (zoals wij).

Kosten Donderdag - Vrijdag: f 135,-- p.p.

Donderdag - Vrijdag: f 100,-- p.p.

Vrijdag - Zaterdag: f 115,-- p.p.

Kamperen op de camping "Kanaalweg" is mogelijk. Verder logies in hotels. Aanmelding uitsluitend schriftelijk.

Stichting Internationaal Verzetcongres 1985

Burg. Crezéestraat 14

2981 AD Ridderkerk, Tel. 01804 - 30518.

MILITAIRE PENSIOENGRONDSLAGEN

Op de beide berichten in de Schakel van april en juli '84 reageerden in totaal slechts 17 Engelandvaarders.

De Sociale Commissie heeft over deze ingewikkelde materie deskundig advies ingewonnen bij de heer G.K. Hooyer, Engelandvaarder en tot voor kort voorzitter van de Algemene Militaire Pensioenbond; en bij de heer T. Benningshof van die bond.

Helaas bleek, dat negen Engelandvaarders slechts over een fractie van het minimaal benodigde aantal van 28 jaren te beschikken, zoals "de Pensioenwet voor het reserve-personeel" vereist. V.z.v. bekend hadden ze geen overheidsbetrekking die militaire dienst meetelt bij de bepaling van de pensioengrondslag.

Eén vragensteller verklaarde dat hij buitengewoon pensioen heeft en op hem had dit onderzoek geen betrekking.

Van de Engelandvaarders, die op 10 mei '40 onder de wapenen waren en ook in andere opzichten leken te voldoen aan de eisen die gesteld worden door "de Wet verbetering rechtspositie verzetsmilitairen", werden enkelen, verwezen naar "het bureau uitvoering wet verbetering rechtspositie verzetsmilitairen" van het Ministerie van Defensie, Postbus 20701 postcode 2500 ES Den Haag, tel. 070 - 466503. Hopelijk heeft iemand van hen die na de oorlog een overheidspensioen ontvangt er voordeel van. Als dat zo is dan had het onderzoek zin. En zo niet dan kunnen we met meer vertrouwen aannemen, dat de wet correct werd toegepast al is de wet-zelf misschien wel voor verbetering vatbaar. Aan ieder die op de eerdere berichten in "De Schakel" reageerde werd op 25, dan wel 30 januari '85 ter afsluiting een brief verzonden, waarbij ter inzage aangeboden documenten v.z.v. ontvangen, werden geretourneerd.

L.A.D. Kranenburg

ICODO - als de oorlog nog voortduurt

"De Tweede Wereldoorlog is helaas voor tallozen nog steeds onvoltooid verleden tijd," meldt een folder van de stichting Informatie- en coördinatie orgaan dienstverlening oorlogsgetroffenen. (Icodo).

Deze stichting houdt zich sinds 1980 bezig met mensen die zich okoorlogsgetroffenen voelen. Zij kunnen bij het Icodo-bureau terecht voor inlichtingen en advies. De maatschappelijk werkers en een juriste die bij de stichting werken, geven dan advies over materiële en immateriële problemen.

Materieel:

Drs. W.D. Visser van Icode: "Er komen vooral veel aanvragen binnen over materiële hulp. Maar achter deze vragen over uitkeringen en dergelijke gaan eigenlijk de immateriële problemen van de oorlogsgetroffenen schuil. Deze mensen hebben gebeurtenissen uit de oorlog nog steeds niet kunnen verwerken." Voor langdurige opvang verwijst Icode, die subsidie van de overheid krijgt, oorlogsgetroffenen door naar een van de specifieke instanties die zich bij de stichting hebben aangesloten. Icode ondersteunt praatgroepen die zijn opgezet bij bijvoorbeeld de stichting Verzet 1940-1945, stichting Pelita en de stichting Burger-oorlogsgetroffenen.

Aan het geven van inlichtingen aan iedereen die daarvoor belangstelling heeft, doet Icode veel. Er zijn gratis folders beschikbaar over: Gevolgen van verzet, Scheiding en rouw en Het nagelaten spoor.

Bovendien beschikt de stichting over een documentatie-afdeling waar iedereen boeken en artikelen kan raadplegen over datgene waarmee Icode zich bezighoudt.

Na afloop van een radio- of televisieprogramma dat een relatie heeft met (de gevolgen) de Tweede Wereldoorlog, zorgen Icode-medewerkers voor telefonische opvang.

Adres:

Het bureau van de stichting is van maandag tot en met vrijdag geopend van half negen 's ochtends tot vijf uur 's middags. Het adres is: Stichting Icode, Willem Barentszstraat 31c, Utrecht, Tel. 030 - 730811.

PENSIOEN VOOR INVALIDE INDISCHE VERZETSSTRIJDERS

De regering heeft onlangs bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend om deelnemers aan het verzet in het voormalige Nederlands-Indië, die daardoor lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen en niet meer in staat zijn tot een volledige arbeidsprestatie, een buitengewoon pensioen toe te kennen.

Ook nabestaanden kunnen op een uitkering aanspraak maken. Met de regeling is vijftien miljoen gulden gemoeid, inclusief de uitvoering, zo raamt de regering.

De regeling wordt van toepassing voor alle hier gevestigde Nederlanders die als gevolg van deelneming aan het Indische verzet invalide zijn geworden. Mocht na verloop van tijd blijken dat de kring van uitkeringsgerechtigden veel omvangrijker is dan wordt beoogd, dan zal de regering de regeling heroverwegen.

Behalve weduwen van verzetsstrijders kunnen ook minderjarige volle wezen onder bepaalde omstandigheden een uitkering krijgen, zo nodig tot 27-jarige leeftijd. Het merendeel van de potentiële kring van uitkeringsgerechtigden ontvangt nu al een uitkering als vervolgschlachtoffer.

Een nieuwe Commissie Indisch Verzet zal worden belast met de afgifte van verzetsverklaringen.

UIT AUSTRALIË - MICHIELSEN

Vanuit het verre Australië ontvingen we wederom een hartekreet van onze vriend Michielsen.

Aangezien we in de vorige editie al over en van hem publiceerden, menen we dat de copy die nu door hem werd toegezonden beter bewaard kan worden voor de volgende uitgave.

1985 Zal w.s. het jaar zijn van vele herdenkingen en het juni/juli nummer zal dan naar we aannemen nog meerdere "herdenkings-stukken" bevatten.

Vriend Michielsen, U wordt niet vergeten en Uw ontboezeming komt aan de beurt.

EEN BEETJE NOSTALGIE UIT HAWAII "LILY MARLENE"

In het altijd welkome "De Schakel" kwam ik op blz. 20 een 40-jaar oud Mysterie tegen, nl. het auteurschap van de "Nederlandse versie" van **Lily Marlene**. Het is eenvoudig opgelost: die versie is van mij.

Als Chris Krediet nog leefde, zou hij dat onmiddellijk tegenspreken: hij was er, op latere leeftijd althans, evenzeer van overtuigd dat hij die versie had gedicht.

Niet dat het er veel toe doet, zo'n geweldig meesterstuk is het nu ook weer niet en het bewijst alleen maar dat je geheugen je op je ouwe dag parten kan spelen. Maar één ding is zeker: het is ontstaan in de Mews van 77 Chester Square in Londen in de winter van 1941-1942, toen Chris en ik samen landingen uitvoerden op de kust van Nederland. En het heeft heel wat keren uit volle borst door de donkere Engelse nacht geschald, ergens tussen de Suivi en de Embassy Club.

Erik Hazelhof Roelfzema

VAN GABRIEL NAHAS UIT NEW YORK

Hij was onze gast op de laatste reünie in Amersfoort. Jan Bakker had hem de foto's toegezonden.

Thank you for the pictures of your Grand reunion. I was privileged to attend it with Marilyn and meet Aunt Betty and all of our old friends.

Shortly after this meeting, Marilyn and I travelled around the world on another leg of what has become a new crusade. But like many in the past, it appears to be a losing one. I sometimes wonder if our victory of fifty years ago was not a Pyrrhic one when I see so many youth losing their freedom to the degrading slavery of drug addiction.

NORMANDIE

Van onze vriend, trouwe bezoeker van de 1e vrijdag borrel in Den Haag het volgende:

Bij deze vraag ik jullie aandacht voor het volgende. Ik ben lid van de "Documentatiegroep '40-'45" een vereniging die ik in ieder opzicht alle Engelandvaarders kan aanbevelen.

Afgelopen maand oktober heeft de "Evenementen Commissie" van de Documentatiegroep een 2-daagse busreis georganiseerd onder leiding van de heer Wim Mol. Het reisdoel waren de invasie-stranden in Normandië, de oorlogs-kerkhoven etc. etc.

De reis is uiterst interessant geweest, en ook voor mij was het aantrekkelijk om de terreinen weer te zien waar wij in Normandië geland zijn en gevochten hebben.

De uitstekende leiding van de heer Wim Mol, zijn grote kennis van de strijd in Normandië hebben er toe bijgedragen deze reis te doen slagen.

Stellig geloof ik, dat indien de "Engelandvaarders" een dergelijke "Normandiëreis" onder leiding van de heer Wim Mol zouden organiseren er voldoende belangstelling onder de leden zou zijn en één en ander eveneens goed zou slagen.

Desgewenst ben ik gaarne bereid voor contact met de heer Wim Mol van de Documentatie-groep zorg te dragen.

Bill Susan
Plecht 12
1276 HG Huizen

RUDY BLATT, USA

.....enclosed an announcement of the publisher who is going to publish my war story in april or may. I thought you might be interested.

Dan volgt een aankondiging van de uitgever Gottmer-Haarlem over het boek van Rudy Blatt die aanwezig was op onze voorlaatste reünie te Rotterdam, waar hij het verzetsherdenkingskruis kreeg uitgereikt.

*"Een autobiografische oorlogsroman. De auteur die een aanzienlijke rol heeft gespeeld in het verzet, is een volkomen unieke figuur. Waarschijnlijk is hij de enige naar Nederland gevluchte Duitse Jood, die de Bezetter met de wapens in de hand heeft bestreden. Maar eerst was hij al Engelandvaarder geweest en hij streed in Birma aan de zijde van de Engelsen. Deze uitgave, **Rudy, een strijdbare jood**, staat centraal in onze actie Nederlandse Oorlogs- en Verzetsromans" B. aldus uitgever Gottmer.*

GEHEIM AGENT PIET DE SPRINGER

Van Bram Grisnigt ontvingen wij onderstaande bijdrage:

Langbroek, 24 oktober 1984.

's Middags worden in het dorpje Langbroek vier parachutisten boven een nieuw te openen school voor het openbaar basisonderwijs gedropt.

Na de landing bij de school overhandigt één der parachutisten de sleutel van de school aan de broer van "Piet de Springer", de heer A. de Bloois, die daarna de school officieel opent.

Wie was Piet de Springer?

Piet de Springer was de schuilnaam van Engelandvaarder, Jan de Bloois, een tuinderszoon uit het Westland, die op 7 mei 1944 als geheim agent boven het bezette vaderland werd gedropt. Met als standplaats Langbroek nam hij als codist/telegrafist/verbindingsman intensief deel aan het verzet. Hij zorgde o.a. voor de binnenlandse berichtgeving naar B.I.-Eindhoven.

Tijdens een bezoek aan de plaatselijke kapper, deed de S.D. hier een inval. Toen hij trachtte te ontsnappen werd hij doodgeschoten. Jan de Bloois sneuvelde op de laatste dag van 1944.

En nu 40 jaar later wordt in Langbroek nog steeds met dankbaarheid gedacht aan die jongen die uit Engeland kwam om hem in het verzet tegen de Duitsers te helpen.

Uit een dertigtal namen die in aanmerking kwamen voor de nieuwe school werd uiteindelijk de naam "Piet de Springer" gekozen.

Voorafgaand aan de officiële opening van de school werden door het Gemeentebestuur, Schoolbestuur en leden van het Voormalig Verzet, bloemen gelegd bij het Verzetsmonument.

Onder de aanwezigen bevonden zich twee Engelandvaarders; Jacques van Loon, zelf oud-B.I. agent, en Louis van den Bossche.

Uit gesprekken, die zij met andere aanwezigen voerden, bleek dat men in Langbroek bijzonder trots is op de gekozen naam en daden van "Piet de Springer".

Onder deze titel begon op 17 januari 1948 een serie verhalen in het dagblad Trouw. Ik vond onlangs daarvan gefotocopieerde afdrukken. De naam van de Engelandvaarder-verteller van dit verhaal wordt nergens vermeld.

Om er nu achter te komen wie het is geweest en of hij nog leeft haal ik een aantal passages uit dit verhaal aan. Wellicht bevindt zich de auteur onder onze lezers of zijn er lezers die zijn identiteit kunnen berichten aan Fred M. Beukers (voor adres zie titelpagina van de Schakel).

Hier volgen de passages in telegramstijl:

De steller van het dagboek verliet Nederland in februari 1942, vertrok clandestien uit Zwitserland in mei 1943 en arriveerde in Engeland in januari 1944. Hij diende daarna op de Nederlandse Koopvaardijvloot.

Door een Zwitserse gendarme op drie kwartier afstand te voet, van St. Cerque (Jura) over de grens geholpen. Er is Italiaanse bezetting samen met de Zwitser door de Italianen gearresteerd.

Per auto naar Annemasse gebracht en in een gevangenis opgesloten.

In het gezelschap bevond zich een Belg, Pierre geheten.

Vandaar in een vrachtauto naar Annecy.

Verder op transport naar Grenoble. Een medegevangene aldaar is de Fransman Pierre Dumas.

In Grenoble vele malen langdurig verhoord.

Vervolgens vervoerd naar een concentratiekamp in Modane (Italië) alwaar een maand vastgehouden. Daarna op erewoord vrijgelaten met de restrictie om in Modane te blijven. Krijgen bericht dat we voor de rechter in St. Jean de Maurienne moeten verschijnen ("we" zijn Pierre de Belg en de dagboekschrijver).

Weer de gevangenis in. Na zitting van de rechtbank wordt Pierre vrijgelaten.

Op 26 juli stelt de rechtbank ons in voorlopige vrijheid.

Pierre zorgt in Grenoble voor valse papieren, waarbij dagboekschrijver leraar engels aan een school in Reims wordt.

Fiets gekocht in magazijn van Chevallier in Grenoble.

Terug naar Chambery waar we bericht ontvangen van de militaire attaché te Bern met het verzoek terug naar Zwitserland te gaan.

We hebben een onderhoud met de heren N en W, die erg veel voor de mensen in Frankrijk gedaan hebben; ontvangen geld, adressen en wachtwoord.

De Duitsers nemen de bezetting van dit deel van Frankrijk over van de Italianen.

We moeten weer voor de rechtbank komen in St. Jean de Maurienne. Er volgt vrij-spraak.

Daarna per trein via Valence, Montpellier naar Toulouse.

Via een Franse dokter verder op weg geholpen naar St. Gaudens, waar we 6 andere Nederlanders ontmoetten.

Per autobus de bergen in; in Aspet te voet verder.

Vele moeilijkheden met gidsen die het laten afweten. Ik zwerf dagenlang in mijn eentje in de Pyreneeën.

Eindelijk de grens over. Dorpje Canejan gearresteerd en op transport naar Viella. Daarna Sort en vóór de gevangenis van Lerida ontmoet ik Pierre. Die ziet kans om mij erbuiten te houden.

Vervolgens Barcelona en het consulaat aldaar met allerlei verwickelingen.

Twee en een halve maand verblijf in Barcelona. Op 19 november per trein naar Madrid.

Aansluiting verkregen bij het bekende hockey-flits-team en daarmee naar Portugal.

Vanuit een klein vissersplaatsje Villa Real de San Antonio opgepikt door een klein brits troepenscheepje, naar Gibraltar.

Verder met de "Dempo" naar Liverpool alwaar aankomst 4 januari 1944.

Londen Patriotic School. Daaruit pas vrijgelaten op 26 februari 1944.

Het is een bijzonder boeiend verhaal wat mij onder ogen kwam en goed geschreven. Nogmaals: wie kan mij verder helpen de identiteit van deze Engelandvaarder op te sporen?

We bladeren door het nummer 31, 5e jaargang van 24 februari 1945.

In die tijd kwamen heel sombere berichten uit bezet Nederland. Honger, verderf en dood alom. Of dit nieuws ook werkelijk doordrong bij de in Londen verblijvende Nederlandse overheden werd door sommigen betwijfeld. Het onderlinge gehakketak over de hulpverlening en de toekomst drong dan ook langzamerhand door tot buitenstaanders. Aan de overzijde van de oceaan zouden schepen gevuld met hulpgoederen gereed liggen, maar het "marsbevel" bleef uit. Moest er wel of niet een gecoördineerde actie voor hulpverlening aan het hongerende deel van het vaderland, en dan **nu**, worden ondernomen?

Twijfels alom. Er gebeurde alsmaar niets. Op pagina 111 van dit bewuste Vrij Nederland troffen wij bijgaand omkaderd stukje aan.

EEN "MANIFEST DER VERZETSBEWEGING"

In sommige Engelsche bladen vinden wij een samenvatting van den inhoud van een manifest der Nederlandsche verzetsbeweging, "vertegenwoordigd door haar leden in Engeland." Ook ons is dit manifest toegezonden.

Ofschoon de inhoud geen aanleiding geeft tot bezwaar tegen het opnemen van dit stuk, meenen wij toch daartoe

niet gerechtigd te zijn, daar de inzender of inzenders ons geen mogelijkheid hebben gelaten tot het nagaan of inderdaad een verzetsbeweging in Nederland achter het manifest staat. Het wordt anonym uitgezonden, zonder naam of adres van den afzender of afzenders. Onder een begeleidend briefje stond, wat de zending aan ons betreft, door den getypten naam verzetsbeweging enz. heen, een onleesbare handteekening. Zelfs geen poststempel gaf eenige aanwijzing. Toen wij, ten einde in staat te zijn het stuk te plaatsen, bij allerlei instanties inlichtingen vroegen, bleek ons dat zelfs die handteekening een unicum was.

Wij kunnen de waarde niet inzien van een manifest, waarvan de zich in Engeland bevindende verspreiders zich schuil houden voor autoriteiten en pers, tot wie zij zich richten. Het is niet meer dan een ingezonden stuk, waarvan de afzender zijn naam en adres voor de redactie verzwijgt. Dergelijke stukken vinden bij alle bladen ter wereld een rechtsreekschen weg naar de papiermand.

Dit manifest wilden wij dezen weg niet laten gaan zonder uitdrukkelijk op de reden daarvoor te wijzen. Zouden de afzenders zich alsnog bij ons willen bekend maken, en zou dan blijken dat zij recht hebben namens een verzetsbeweging in Nederland van eenig belang te spreken, dan zullen wij gaarne, zonder vermelding van namen in de krant, hun manifest opnemen. Voorloopig lijkt het al te zeer een beroep op aangematigd gezag.

Red. "V.N."

Diep gravend in onze archieven troffen wij een stencil aan dat er als volgt uitzag:

M A N I F E S T

De VERZETSBEWEGING, vertegenwoordigd door haar leden in Engeland verklaart :

- dat de Jongeren van Nederland, tezamen met gelijkgezinde oudere landgenooten, zich reeds heden met grooten ernst en vastberadenheid geadviseerd door deze ouderen, zoowel in Nederland als daarbuiten, voorbereiden op hun constructieven taak;
- dat zij zich bewust is, dat zij door haar activiteiten in Nederland onder Duitse bezetting en in de diensten van Land- Zee- en Luchtmacht of op andere plaatsen, eveneens de plicht op zich genomen heeft, het Vaderland ook in den toekomst in denzelfden geest te dienen;
- dat zij op het standpunt staat van de legaliteit. Zij keurt daarom anarchie af, doch waarschuwt hen, die de verantwoordelijkheid op zich hebben genomen, het land te leiden, dat zij van ieder datzelfde begrip voor legaliteit en persoonlijke discipline vragen;
- dat zij alle haar ter beschikking staande middelen zal gebruiken om samen met alle gelijkgezinde groeperingen in Nederland en daarbuiten deze legaliteit en dit verantwoordelijkheidsbesef te waarborgen.

De vertegenwoordigers van de VERZETSBEWEGING in Engeland, in overleg met de positieve elementen der VERZETSBEWEGING in Nederland, achten thans het oogenblik gekomen, gezien de catastrophale toestanden in ons Vaderland, een beroep te doen op alle weldenkende Nederlanders.

ZIJ VERLANGEN MET KLEM:

- dat de Nederlandsche Regeering zich op het standpunt stelt, dat het winnen van den oorlog het voortbestaan van het Nederlandsche Volk moet betekenen en niet zijn ondergang impliceren mag;
- dat derhalver de Nederlandsche Regeering geen enkel middel onbeproefd mag laten om de fysieke en geestelijke kracht van het Nederlandsche Volk te redden;
- dat daarom effectieve hulp voor Nederland - zoowel voor bezet als voor bevrijd gebied, onmiddellijk en met groote kracht en doortastendheid georganiseerd - geboden is;
- dat met name; voedsel, kleeding en geneesmiddelen, onverwijld en in ruimere mate dan tot nu toe geschiedde, naar het bevrijde gebied moeten worden getransporteerd;
- dat ten aanzien der voorhanden zijnde voorraden aan voedsel en brandstoffen ten spoedigste een meer efficiënte distributie moet worden georganiseerd, en de daartoe noodzakelijke transportmiddelen zonder tijdverlies ter beschikking moeten worden gesteld;
- dat de hulpverlening via het Rode Kruis aan de meer dan 6.000.000 Nederlanders in het bezette gebied, die aan de meest bittere vormen van hongersnood ten prooi zijn; krachtig en oogenblikkelijk moet worden aangepakt, zoodat die hulpverlening tot werkelijke resultaten leidt;

Eveneens wijzen zij er met nadruk op dat de Nederlandsche Regeering op een krachtige wijze de binnenlandsche politieke problemen moet aanpakken, maar even vastberaden voor ons land op de bres moet staan in haar onderhandelingen met buitenlandse mogendheden en haar organen.

De redactie van Vrij Nederland, nog andere Londense overheden vermochten niet te achterhalen wie de "daders" waren.

"Inside information" in die tijd meldde ons dat het bewuste manifest op een bepaalde dag, zowel in de engelse taal als in het nederlands op alle redactie-bureaus van de media terecht kwam, de Times maakte er uitvoerig melding van. Ook lagen stapeltjes in alle gebouwen die als regeringskantoor in gebruik waren zoals Stratton House en Arlington House, Minister-President Gerbrandy nam er kennis van, nog in pyjama, omdat het aan de binnenkant van zijn privé w.c. deur in het Browns Hotel was opgeplakt.

Verontwaardigd schoot hij zijn kleren aan en spoedde zich naar de hal van het hotel, waar hij dezelfde tekst op de telex zal verschijnen. Met grote spoed riep hij zijn Raad van Advies bijeen, waarin tevens de hoofdredakteur van Vrij Nederland Dr. M. van Blankenstein zitting had. Ook dáár intrigeerde het verschijnen van het Manifest de aanwezigen. De uitvoering en de verspreiding van het Manifest was op identieke wijze gebeurd als zulks in bezette gebieden plaatsvond; op zijn "ondergronds".

De kop waaronder het stuk in de Times werd vermeld luidde dan ook "Dutch underground movement in London".

De handtekening onder de begeleidende brief, onleesbaar zoals VN vermeldde, was een verzinzel, "humus" luidde de ondertekening, een tipje van de sluier wordt nu, 40 jaar nadien, opgelicht.

Steller dezes tikte en ondertekende deze brief. Het manifest was in een bijeenkomst van in Londen vertoevende, verontruste, oud-verzetssmensen opgesteld. Relaties van een onzer met Vernon Bartlett (MP) van de "News Chronicle" verkregen de medewerking van hem, die aanbood de zaak te drukken. We vonden echter dat stencillen beter bij het ondergrondse sfeertje paste. Deelnemers aan de bijeenkomst zorgden voor de verspreiding. Eén daarvan wist door te dringen tot de w.c. van Gerbrandy. Hij was het ook die mede zitting had in die Raad van Advies.

Nooit is uitgelekt wie die "wilde jongens" waren, wel heeft het manifest enige opschudding veroorzaakt. Het heeft hopelijk wellicht ertoe bijgedragen dat de beslissing inzake de operatie Manna uiteindelijk werd genomen, zoals ook het vertrek van de schepen met hulpgoederen uit Amerika werd bespoedigd.

FMB

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders.
 Aanvulling no. 9 per 1 maart 1985 toe te voegen aan de
 adressenlijst van de "Schakel" no. 16 van december 1982.

OVERLEDEN

Dogger R. M. W. O., G. A	Patton Kendal, Engeland
Ganderheyden, P. I.	Rotterdam
Gazan, N.	Brussel
Gottschall, A.	Amsterdam
E. H. Larive	Den Haag
Nauta, F. R.	Miami, USA
Niftrik-Gevers, Mevr. B. van	Hoogerheide

NIEUWTOEGETREDEN

Mameren, A. van	P. J. Warmerdamstraat 5	2191 BT	De Zilk
Vos, P. de	964 Meadow Ridge Place N. W.		Corvallis Oregon
			97333 USA
Willebeek le Mair, M.	243 Pershing Avenue		Roselle Park,
			NJ 07204 USA

AANVULLINGEN EN WIJZIGINGEN

Kellerman, A.	Apartado 815-9A		Panama 9 A,
Koning, F. de	Oud Over 164	3632 VH	Rep. de panama
Luykenaar, J. H.	RR1 Tangier		Loenen a/d Vecht
			BOJ 3HO Halifax
Scheltens, F. G.	Sir. W. Churchillaan 523	2287 AH	Coutry, (N.S) Canada
Turksma, Mw. H. E.	Raaphorstlaan 25, flat 28	2245 BH	Rijswijk
Vollaerts, M. A. J.	9 Manor Row		Wassenaar
			Tenterden (Kent),
			Engeland
Vos van Steenwijk, W. J. Baron de	P. O. Box 886		00101 Helsinki,
c/o Netherlands Embassy			Finland
Wackwitz, J.	Bergschild 22 A	7411 EM	Deventer

Wie kan ons helpen aan de huidige adressen van ondergenoemde Engelandvaarders?

Adres (met laatste ons bekende woonplaats) thans onbekend:

Driel, J. W. van	Amstelveen?
Korver, W. O. E.	Cilacap Indonesië?
Lemmens, V. C.	Noordwijkerhout

ADRESWIJZIGINGEN OF CORRECTIES GAARNE AAN:

E. H. Doerrleben	Floris Grijpstraat 5
	2596 XD Den Haag
	Tel. 070-247961